

[Økonomiministeren.]

bestemmelserne samtidig med, at det tydeligere blev bragt til udtryk, at anvendelsen af økonomiministerens bemyndigelse forudsatte, at der ikke ved aftaler mellem Danmarks Nationalbank og pengeinstitutterne kunne opnås aftaler om regulering af kreditformidlingen.

Bl.a. på baggrund af Danmarks Nationalbanks erfaringer ved gennemførelsen af aftalesystemet med pengeinstitutterne af 2. november 1973 er regeringen enig i, at en generel ophævelse af loven ikke vil være hensigtsmæssig; men man finder, at der i lovteksten bør foretages ændringer, der støtter Danmarks Nationalbank i dens forhandlinger med pengeinstitutterne og samtidig sikrer, at aftalerne ikke bevirker forskelsbehandling af virksomheder og erhverv i indbyrdes konkurrence. En arbejdsgruppe med repræsentanter fra økonomiministeriet, handelsministeriet og tilsynet med banker og sparekasser samt en repræsentant fra Danmarks Nationalbank har i overensstemmelse med dette synspunkt haft til opgave at foretage en tilpasning af lovteksten, og lovforslaget er et resultat af dette arbejde.

Ændringsforslagene har til formål klart at understrege, at regulering af kreditformidlingen principielt bør ske ved aftaler mellem Danmarks Nationalbank og pengeinstitutterne, og at økonomiministeren kun kan udøve de foreslåede beføjelser til at fastsætte bestemmelser, når aftaler ikke har kunnet indgås, og kun efter forhandling med Danmarks Nationalbank.

Idet jeg henviser til lovforslaget og bemærkningerne hertil, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til tingets velvillige behandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Freddy Madsen) (DKP):

På Danmarks kommunistiske partis vegne tillader jeg mig herved at fremsætte forslag til lov om ophævelse af lov om mægling i arbejdsstridigheder, idet jeg henviser til lovforslagets tekst og de ledsagende bemærkninger.

Ordføreren for forslagsstillerne (Freddy Madsen) (DKP):

På Danmarks kommunistiske partis vegne skal jeg hermed tillade mig at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om arbejdsfor-

midling og arbejdsløshedsforsikring, idet jeg henviser til forslagets tekst og de ledsagende bemærkninger.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til undervisningsministeren af Maigaard og Morten Lange.

(Forespørgsel nr. III. Anmeldt 16/10 74).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Skolebiblioteker).

(Lovforslag nr. 9. Fremsat 3/10 74).

Formanden:

Sammen med denne sag foretages den næste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om amtscentraler for undervisningsmidler.

(Lovforslag nr. 10. Fremsat 3/10 74).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Helle Degn (S):

Undervisningsudvalget afgav i slutningen af sidste samling en beretning, hvori det bl.a. hedder, at undervisningsministeren opfordres til at fremsætte lovforslaget om amtscentralerne hurtigst muligt i den nye samling, så arbejdet kan gøres færdigt. Denne opfordring har ministeren fulgt, og det vil vi gerne påskønne.

Om lovforslaget om skolebibliotekerne vil jeg ganske kort sige, at socialdemokratiet står ved den aftale, vi har indgået i beretningen i sidste folketingssamling, dvs. at de nuværende refusionssatser i biblioteksloven, der jo, som skolebiblioteksloven er udformet, også er gældende for skolebibliotekerne, vil være gældende til 1. april 1976. Skulle regeringen senere fremsætte et bibliotekslov-

[Helle Degn.]

forslag, som det er nævnt i den spareplan, regeringen har principiel tilslutning til her i tinget, hvori der af besparelsmæssige grunde sker en nedsættelse af de nuværende refusionssatser allerede fra 1. april 1975, må det indgå i vores bedømmelse af dette lovforslag.

En ændret, nedsat refusionsprocent i biblioteksloven vil automatisk give en tilsvarende nedsættelse af skolebiblioteksrefusionen og dermed også en uventet stigning i kommunernes udgifter til skolebibliotekerne allerede fra 1. april 1975. En sådan nedsættelse vil yderligere betyde, at det beløb, som kommunerne vil få i bloktilskud, vil få en tilsvarende lavere udgangsposition.

Endvidere skal det kort nævnes, at det for os er væsentligt, at vi i udvalget får lagt fastere rammer for standarder og normer på dette område, efter at det skal overgå til bloktilskudsordningen.

Under udvalgsarbejdet i sidste samling blev bl.a. spørgsmålet om aflønningsformen for skolebibliotekarer stærkt diskuteret, og ministeren blev opfordret til at se på dette problem. Hvor langt ministeren er nået i disse overvejelser, vil vi gerne se lidt på og diskutere nærmere i udvalget.

At skolebibliotekerne overgår fra at høre under skolebiblioteksloven til at sortere under folkeskoleloven lyder formelt, men dækker reelt over en holdningsændring i forholdet mellem skole og skolebibliotek, som har vores fulde sympati, og vi kan derfor ligesom ved foregående førstebehandlinger af lovforslaget anbefale det til en hurtig og velvillig bearbejdning i udvalget.

Halvgaard (FP):

Frømskridtspartiet vil medvirke til en positiv behandling i udvalget af lovforslaget om skolebiblioteker. Vi vil i udvalget fremkomme med forslag om de eventuelle ændringer, som vi anser for rimelige.

Peter Holst (V):

Jeg skal tilsiye venstres støtte til lovforslaget om skolebiblioteker.

Hr. Raunkjær vil sige et par ord om de amtskommunale samlinger.

De to ændringer, der er i lovforslaget, som det nu ser ud, nemlig at det er præciseret, at det er selvstændige skoler i stedet

for skoler med en vis årgangsrække, der skal have disse biblioteker, og at ikrafttrædelsesdatoen er 1. april 1976, er vi fuldt enige i. Vi mener, det har den fordel for kommunerne, at refusionsforholdene frem til udgangen af marts 1976 nu ligger nogenlunde fast.

De punkter, der har været nævnt, bl. a. af fru Helle Degn om skolebibliotekernes aflønningsordning, er vi også interesseret i. Den lille slæt af akkordlønnsordning, der er, mener vi ikke er særlig velanbragt, og vi er interesseret i at forhandle os frem til en nyordning vedrørende det også.

Formanden:

Jeg minder om, at de to lovforslag behandles under ét, men derfor har man lov til at have to ordførere selvfølgelig.

Raunkjær (V):

Lovforslaget om amtscentraler for undervisningsmidler vil vi fra venstres side støtte. Vi mener, det er en fornuftig samordning, der her er lagt op til.

Ved behandlingen af lovforslaget i forrige samling var det et særligt ønske, at det blev fremhævet, at amtscentralerne også skulle stå til rådighed for undervisningen på fritidslovens områder og i det hele taget være et tilbud til et bredt felt af brugere, således som der også er lagt op til med henblik på de private skoler og de gymnasiale områder. Det vil vi gå ind for, og jeg mener også, at lovforslagets indhold kan tolkes sådan, at der er en mulighed for, at det imødekommer sådanne ønsker. Amtscentralerne mener vi må ind under reglen om de generelle tilskud fra 1. april 1976 ligesom en række andre lovområder.

Elmholt (RV):

Som allerede nævnt er de foreliggende lovforslag genfremstøttelser. Ved første behandling af de tilsvarende forslag kunne jeg tilsiye det radikale venstres støtte til lovforslagene, og den indstilling har vi stadig.

Et velforsynet skolebibliotek er en af forudsætningerne for et tidssvarende skolearbejde, og dets betydning er i hastig vækst. Men en tilsvarende kurve udviser de offentlige udgifter, og vi anvender en uforholdsmæssig stor del af dette tings tid og kræfter på at skabe balance i økonomien.

[Elmholt.]

Derfor vil jeg benytte lejligheden til at henvise til de udtalelser, hr. Hilmar Baunsgaard fremkom med ved første behandling af lovforslaget om folkebiblioteker den 7. marts 1973 — Folketingstidende 1972-73, sp. 4436-4439 — hvor han fremhæver værdien af et snævert samarbejde mellem skolebiblioteker og folkebibliotekernes børneafdelinger, så vi får mest muligt ud af de anvedte beløb.

I takt med skolebibliotekernes udbygning — og vi ligger jo i dag mellem 99 og 100 pct. for dettes vedkommende — burde man overveje mulighederne for en nyvurdering af aktivitet og omfang af folkebibliotekernes børneafdelinger. Jeg vil gerne spørge, om ministerens tanker om samarbejdet mellem skolebiblioteker og folkebibliotekernes børneafdelinger har bevæget sig i de samme baner.

Endvidere står der i det foreslåede stk. 3 i § 34, at undervisningsministeren fastsætter retningslinjerne for skolebibliotekernes bibliotekstekniske arbejde. Hvad vil ministeren gøre — og det skal være mit andet og sidste spørgsmål angående dette lovforslag — for at sikre, at disse retningslinjer ikke bliver så snærende, at det kommunale selvstyre gøres delvis illusorisk?

Om lovforslaget om amtscentralerne skal jeg blot sige, at også dette lovforslag dukker nu for fjerde gang op her i tinget. Jeg kan endnu en gang på det radikale venstres vegne tilsigestøtte og velvillig behandling med håbet om, at det nu må lykkes at få lovforslaget vedtaget.

Jeg rejste ved første behandling sidste år spørgsmålet om konsulenterne. Det er jo mange konsulenter, der skal knyttes til amtscentralerne. Vi har i forvejen konsulenter ved adskillige kommunale skolevæsen, og vi har konsulenter i ministeriet. Jeg vil håbe, at vi under det udvalgsarbejde, vi går ind til, får en sikker styring af dette problem, så vi undgår de dyre og kostbare overlappings på dette område.

Gerda Møller (KF):

Det konservative folkeparti har ved de tidligere lejligheder, hvor vi har behandlet disse to lovforslag, givet udtryk for en velvillig behandling.

Lovforslaget om amtscentraler finder vi

rationelt og fornuftigt og til gavn for dem, der skal bruge dem. Vi har tidligere udtalt ønske om, at samarbejdet udvides til de flest mulige uddannelsesinstitutioner og også til sygehuvæsenet for i hvert fald det audiovisuelle områdes vedkommende, således at det meget kostbare materiel, vi har dér, kan blive udnyttet bedst muligt.

Der er ting, vi kunne ønske nærmere undersøgt og diskuteret under udvalgsarbejdet, bl. a. adgangen til at oprette filialer, fordi vi frygter, at der vil finde en vis overlappning sted, først og fremmest i de store primærkommuner. Vi lever i sparetider og skal altså være påpasselige med, at vi ikke udvider vores områder alt for meget, og det får mig til at spørge ministeren, om ikke det er en lidt voldsom administration, der lægges op til for amtscentralernes vedkommende, til at forestå den daglige drift. Selvfølgelig skal der være en leder, der skal have den rette pædagogiske uddannelse, men for mig at se er der ingen grund til at foreskrive amtsrådet, hvilke kategorier af medarbejdere lederen skal have. Vi har f. eks. allerede mange pædagogiske konsulenter, så hvorfor ikke lade amterne selv bestemme over det personale, de ønsker at ansætte til de forskellige opgaver? PP II-redegørelsen har nogle meget dystre forudsigelser om udvikelsen af antallet i den offentlige sektor i de kommende år, og der er for mig at se ingen grund til, at ny lovgivning er med til at accelerere denne udvikling.

Med hensyn til lovforslaget om skolebiblioteker har jeg kun ét problem, som jeg også havde sidst, da jeg var ordfører vedrørende dette lovforslag, og det er spørgsmålet om, hvorvidt biblioteksafgiften til forfattere kan opretholdes fuldt ud, hvis fritidslæsningsbøgerne ikke holdes skarpt adskilt fra de bøger, der bruges til undervisning. Jeg har i ministerens svar på mit spørgsmål i udvalget set, at det er et problem, man drøfter meget stærkt i kulturministeriets regie i et underudvalg under bogudvalget, og derfor vil jeg spørge: hvor langt er man kommet i de drøftelser, og, hvis de er tilendebragt, hvilket resultat er man så kommet frem til?

Lena Pedersen (CD):

I sidste samling, da lovforslaget om skolebiblioteker var fremme til første behandling,

[Lena Pedersen.]

anbefalede centrum-demokraterne lovforslaget. Det samme gør vi nu, dog med en bemærkning om, at vi er en smule betænkelige ved bloktilskudsordningen, som også vedrører dette lovforslag, men det er problemer, som vi ønsker at tage op under udvalgsbehandlingen.

Vedrørende amtscentraler kan centrum-demokraterne i det store og hele tilslutte sig lovforslaget. Vi kunne ønske os, at man i amtscentralerne indrettede arbejdslokaler for de ansatte konsulenter. Vi mener nemlig ikke, at det er nok med centraler for materialer, men lærerne skal også lære at bruge disse. Det kunne også tænkes, at skolenævnene kunne bruge centralerne i deres arbejde med at efterprøve mange af de ting, der foregår i skolerne, og som skolenævnene er valgt til at tage sig af.

I øvrigt kan jeg henvise til, hvad vores ordfører sagde under første behandling af lovforslaget i sidste samling, og anbefale lovforslaget til velvillig behandling i udvalget.

Kristine Heltberg (SF):

Jeg vil i alt væsentligt henvise til, hvad der er sagt fra mit partis side om de to foreliggende lovforslag i forrige samling og i forrige samling igen. Det er jo en af disse gengangerforestillinger, vi har med amtscentralerne og skolebibliotekerne. Jeg håber, at vi nu kommer til vejs ende.

Med hensyn til det lovforslag, der foreligger nu om amtscentralerne, vil jeg blot udtrykke en vis skuffelse over, at den enighed, der tilsyneladende var om, at amtscentralerne også skal have til formål at indsamle og distribuere oplysning om undervisnings- og uddannelsesmuligheder i amtet til brug for centralt placerede institutioner og organer, f.eks. arbejdsformidlingskontorer, kommunebiblioteker, socialkontorer og andre serviceorganer ud over de rene undervisningsinstitutioner, ikke har vundet indpas i den nye redaktion af lovforslaget. Jeg håber, at vi kan komme igennem med en sådan mere alsidig udnyttelse af disse amtscentraler, når de nu engang bliver til virkelighed.

Med hensyn til skolebibliotekerne har vi stadig væk også her nogle løst flagrende problemer omkring aflønningsforholdene, hvor

det mere anekdotiske ved sagen har været berørt temmelig mange gange i udvalget om de stakkels skolebørn, der må slæbe bøger med hjem for at opfylde lærernes akkorder på dette område, for at lærerne kan opnå en tilstrækkelig rimelig aflønning. Også dette problem må på en eller anden måde løses.

Det helt centrale, spørgsmålet om bloktilskuddene, synes jeg ikke der er rigtig grund til at berøre i forbindelse med nærværende lovforslag. Det er en stor og generel problemstilling, som man ikke sådan kan kaste sig ud i i forbindelse med så relativt små lovforslag. Jeg håber, at vi inden længe må høre om det arbejde og de fremskridt, der er gjort på det område.

Chr. Christensen (Kr.F):

Sidst vi behandlede disse to lovforslag, stillede mit parti sig meget positivt over for dem, og det vil vi gøre igen, og jeg vil gerne ligesom hr. Elmholt understrege, at et velforsynet skolebibliotek er en forudsætning for et tidssvarende skolearbejde. Jeg mener, det er meget væsentligt, også når vi skal betragte den økonomiske side af sagen, at vi får dette overordnede mål ind i billedet. Jeg mener også, det er meget positivt, at skolebibliotekarerne og skolebibliotekets arbejde nu drages ind under folkeskolens regie og dermed ind under, skal vi sige lærerrådets indstillende myndighed, men skolenævnets godkendende myndighed. Jeg tror, det er meget væsentligt for, at skolebiblioteket kan virke efter sin hensigt fremover.

Med hensyn til amtscentralerne vil jeg gerne sige, at jeg finder det meget formålstjenligt, at man nu sammenlægger fælleskommunale samlinger og amtskolecentralerne til én institution. Jeg tror, at man derved kan spare en del administration, og jeg tror også, at vi ad den vej kan gøre dem mere effektive, sådan at den pædagogiske rådgivning og vejledning og den tekniske bistand kan blive bedre for lærerne, ligesom jeg tror, at vi kan øge mulighederne for undervisningen med hensyn til de materialer, amtscentralerne kan stille til rådighed. Vi kan tilslutte os disse intentioner.

Der har i den sidste tid været rejst det spørgsmål, om andre instanser end folkeskoleområdet skulle kunne benytte denne amtscentral, og jeg vil da gerne udtrykke min glæde over, at der i bemærkningerne

[Chr. Christensen.]

klart er henvist til, at både fritidssektoren og de skoler og andre uddannelsesinstitutioner, der ligger i området, kan drage nytte af amtscentralerne. Det alvorlige spørgsmål kommer jo ind i billedet, når der i et område ligger et universitetscenter. Det er min opfattelse, at hvis amtscentralerne skal være forpligtet til også at betjene universitetscentre, så kan vi få en udvikling i gang, der både administrativt og økonomisk næsten er uoverskuelig.

Jeg er derfor glad for, at man i bemærkningerne kan finde, at i det omfang, universitetscentrene kan gøre brug af de bestående materialer, der findes på skolecentralen, er det naturligt at gøre det. Hvis vi kan holde det dér, tror jeg, at der kan komme et godt samarbejde i gang, uden at amtscentralen mister sin nære forbindelse med folkeskolen.

Vi har haft en betænkelighed i forbindelse med spørgsmålet om kommunernes indflydelse på amtscentralerne, og det er vedrørende de geografiske afstande. Jeg er en lille smule nervøs for, at kommunerne trækkes for meget ud af billedet. Jeg har nok set, at kommunerne kan få lov til, i de tilfælde de ønsker det, selv at opbygge et materiale, sådan at der er en vis form for frivillighed, men med hensyn til den geografiske afstand vil jeg gerne gentage det, jeg, sidste gang vi debatterede spørgsmålet, trak frem, fordi det for os er meget væsentligt at få fastslået, at med en geografisk stor afstand falder udnyttelsen af skolecentralen for den enkelte lærer. Derfor er det meget væsentligt at slå fast, at den opdeling, skolecentralerne har i dag i afdelinger, navnlig i geografisk udstrakte amter, er særdeles positiv, og det har glædet os meget, at vi i bemærkningerne på side 4 kan læse følgende:

„Det bemærkes dog herved, at navnlig de informative funktioner vil kunne decentraliseres gennem oprettelse af afdelinger efter de enkelte amters særlige behov“, og at vi i § 1, 1. stk., kan læse:

„Amtscentralen kan bestå af flere afdelinger.“

Jeg vil meget håbe, at vi i den debat, vi nu skal have i undervisningsudvalget, kan blive enige om, at disse intentioner bibeholdes, for så tror jeg, at amtscentralen kan få en virkelig god funktion over for vores skole.

Freddy Madsen (DKP):

Jeg skal i korthed henvise til, hvad vi sagde om disse lovforslag, da de var til behandling i forrige samling, og blot understrege, at vi har haft og fortsat har mange betænkeligheder ved, at styringen ved oprettelsen af disse amtscentraler flyttes bort fra primærkommunerne til amtskommunerne.

I øvrigt vil jeg understøtte de betænkeligheder, som fru Helle Degn har givet udtryk for, med hensyn til konsekvenserne på dette område af det forlig, som blev afsluttet i september.

Flygaard (DR):

På mit partis vegne skal jeg tilsige velvillig behandling af de to foreliggende lovforslag. Det synes at være et fælles træk ved mange lovforslag, og det gør sig også gældende her, at man i særlig grad skal være opmærksom på, om der forekommer overlappings; det må vi prøve at undgå også ud fra et økonomisk synspunkt.

Jeg vil også gerne give tilslutning til de synspunkter, som bl.a. hr. Chr. Christensen har fremsat om en decentralisering, således at der også bliver taget et rimeligt hensyn til de tyndest befolkede egne.

Med disse bemærkninger skal jeg tilsige velvillig behandling i udvalget.

Helle Degn (S):

Jeg beklager meget, at jeg lod mig overrumple af formanden, som slog andet og tredje punkt på dagsordenen sammen.

Om lovforslaget om amtscentralerne skal jeg kort sige, at det adskiller sig fra det lovforslag, vi så i sidste samling, ved bl.a. en administrativ forenkling, idet ledelsen af amtscentralen forestås af et repræsentantskab, som er ansvarligt over for amtsrådet og ikke som tidligere over for skole- og kulturudvalget i amtet. Det har vi bemærket os, og vi har egentlig ingen indvendinger imod det.

Dette lovforslag skal underlægges en bloktilskudsordning, ligesom folkebiblioteksloven og skolebiblioteksloven under folkeskolen skal det. Her gælder for os dette, at vi ønsker, at ministeren kommer med et udspil til nogle styringsmekanismer for at sikre styringen af minimums- og maksimumskrav til, hvad der kan og må investere-

[Helle Degn.]

res i amtscentralerne. Amtscentralen skal bl.a. betjene et publikum, til hvem vi stiller ganske bestemte eksamenskrav, og derfor er det også vores pligt at sikre os en styringsmulighed. Hvordan, må vi diskutere nærmere i udvalget og med ministeren.

Et stort flertal af undervisningsudvalgets medlemmer er af den opfattelse, at amtscentralerne ikke kun skal betjene folkeskolens lærere, men skal stå til rådighed for alle undervisere og også mennesker, som inden for amtet uddanner sig til at blive undervisere, herunder også ved universitetscentre, hvis sådanne er beliggende i amtet. Vil ministeren formulere en tilføjelse til bemærkningerne til § 4, stk. 2, hvori der står, at alle uddannelsesinstitutioner, herunder også universitetscentre, som måtte forefindes i amtscentralernes service? Det ville i hvert fald lette lidt på forståelsen hos mange af udvalgets medlemmer.

Jeg forstår ikke, hvis ministeren vil gøre kredsen, som kan trække på de faciliteter, som etableres, eksklusiv, sådan at kun folkeskolen, uddannelser på de gymnasiale alderstrin og fritidsundervisningen skal have gavn af centrene, når der rent faktisk går mennesker på vores seminarier og universiteter, som i meget stor udstrækning kunne gøre brug af disse faciliteter, og udvalgets medlemmer vil vist sætte stor pris på at få et svar fra undervisningsministeren, hvis hun måtte finde tid til det.

Amtscentralen kan blive et meget værdifuldt led i vores uddannelsessystem til inspiration og gavn for mange, og derfor kan vi fortsat anbefale lovforslaget til en forhåbentlig hurtig behandling i denne samling.

Halvgaard (FP):

Da dette forslag til lov om amtscentraler for undervisningsmidler første gang blev fremsat af den nuværende undervisningsminister, gav jeg udtryk for, at fremskridtspartiet var betænkelig ved en gennemførelse af dette lovforslag, fordi det kunne give anledning til yderligere opbygning af en institution af dimensioner, der ville blive uoverskuelige, når man ser det i forhold til selve sagens karakter og størrelse.

Vore betænkeligheder er mere og mere

blevet bestyrket. Amtscentralernes formål er at virke som et serviceorgan for amtets skoler og lærere ved at sørge for oplysning til lærerne om undervisningsmidler, foretage udlån af materialer og yde teknisk bistand til lærerne ved fremstilling af egne undervisningsmidler og materialer og i det hele taget at yde bistand til skoler og andre undervisningsinstitutioner, som ikke på anden måde kan få en sådan bistand.

De fælleskommunale samlinger og skolecentralerne, som nu er ønsket forenet i amtscentralen, har tidligere været selvstændige enheder, der selv har opbygget et administrationsapparat med konsulenter, som nu skal overgå til amtscentralen. Det vil sige, at man har et serviceorgan, som nu ønskes yderligere udbygget, men da amterne i forvejen har et serviceorgan som tilbud til lærerne i form af andre skolekonsulenter og fagkonsulenter i stort omfang, som vel er rekrutteret fra de samme kredse — seminarieuddannede lærere — så foregår der en overlappning i uhyggelig grad. Derfor er det nødvendigt, at der for hvert amts vedkommende foretages en helhedsvurdering af behovet for konsulentbistand, herunder behovet i forbindelse med amtscentralens virksomhed, sammenlignet med, hvad der allerede forefindes af konsulenter inden for hvert af de omtalte to serviceorganer. Da disse to serviceorganer hver især har haft en betydelig selvstændighed, således som de styrelsesmæssigt har været opbygget, er det afgørende, at et virkeligt samarbejde etableres, således at overlappninger undgås. Med andre ord: der må skabes en tilbudsstående koordination. Derfor er jeg uenig med undervisningsministeren, når ministeren i et svar af 8. maj 1974 til folketingets undervisningsudvalg ikke mener, at der er baggrund for udarbejdelse af særlige retningslinjer og regler herom.

For dette lovforslags vedkommende er der tale om genfremsættelse. Det er ikke første gang, men fjerde gang, dette lovforslag er fremsat her i folketinget. Det kunne tyde på, at det indeholder ømme punkter og for mange uklarheder, som ingen har haft lyst til at tage stilling til. Sagt i al venlighed og i en god mening, så tror jeg nok, at det var rart, hvis der var lidt færre pædagoger i undervisningsudvalget, end tilfældet er. Disse uklarheder er et resultat af manglende

[Hålvgaard.]

planlægning for år tilbage, og fremskridtspartiet ønsker nu sagen undersøgt til bunds. Det gælder i denne sag som i de fleste sager, der vedrører vort uddannelsessystem, at for mange kokke fordærver maden. I betragtning af sagens størrelse er der alt for mange faktorer inddraget i dette lovforslag, både i betalingsprocessen og, som en følge heraf, i bestemmelsesprocessen.

I betalingsprocessen indgår både stat, amt og kommune, foruden at man mod vederlag tilbyder betjening af andre undervisningsinstitutioner. Det er efter min mening fuldkommen — ja, undskyld, jeg siger det — vanvittigt og upraktisk og medfører en administration, som vi burde undgå, og som vi ikke har råd til.

Med hensyn til bestemmelsesprocessen foreslår man, at amtscentralerne drives af amtsrådene, eventuelt ved et specielt nedsat udvalg, og til at rådgive amtsrådet skal der nedsættes et repræsentantskab, bestående af medlemmer fra kommunalbestyrelserne, repræsentanter for skolerne og andre undervisningsinstitutioner, folkebiblioteker samt de interesserede faglige organisationer. Når man så tænker på hele den opbygning af et administrationsapparat, som dertil kommer!

Derfor vil fremskridtspartiet gerne foreslå to muligheder for en forsvarlig økonomisk og pædagogisk løsning, som skal ses på baggrund af den skolestyrelseslov, som vi vil fremkomme med her i efteråret. Enten har vi den mulighed, at staten alene finansierer én amtscentral i hvert amt i samarbejde med den landscentral, som allerede er oprettet, eller at staten helt overlader det økonomiske og pædagogiske ansvar til kommunerne, således at de alene etablerer disse amtscentraler og styrer dem på basis af de konsulenter, der allerede er ansat inden for kommunens regie.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Når jeg har bedt om ordet nu, er det for meget kraftigt at understrege en ting, der er kommet frem. Det er, at selv om vi får amtscentraler — som vi skal have hurtigst muligt — så må vi være indforstået med, at ingen skolecentraler skal nedlægges. Det er meget, meget nødvendigt, at vi bevarer dem i byerne. Når jeg siger det så kraftigt,

er det, fordi man i en stor avis kunne se som overskrift, at en skolecentral muligvis skulle nedlægges i en større by. Det kan absolut ikke være meningen; så har man misforstået det hele. Hvis en lærer skal gøre brug af en skolecentral, så må der — som det også er understreget af vores ordfører — ikke være alt for langt hen til den. Jeg vil meget kraftigt henstille, også til de forskellige partier, at man gør sig klart, at skolecentralerne skal bevares.

Undervisningsministeren (Tove Nielsen):

Da vi jo nu har haft første behandling af disse to lovforslag indtil flere gange, skal jeg gøre det ganske kort, fordi vi har været inde på nogle af de samme ting som ved de tidligere førstebehandlinger. Men jeg vil dog gerne gøre en bemærkning til fru Helle Degn, der sluttede af med at sige angående amtscentralerne, at hvis jeg måtte finde tid til det, så ville man gerne høre, hvad jeg havde at sige med hensyn til at føje en bemærkning til om, at universitetscentrene også skulle tages med ind herunder.

Jeg synes egentlig, det er en lidt mærkelig bemærkning: „hvis jeg havde tid til det“. Jeg modtog et brev sidst i september måned, hvor fru Helle Degn bad om, at jeg ville tage det med i lovforslaget, og samtidig understregede, at udvalget ønskede at få lovforslaget frem så hurtigt som overhovedet muligt. Netop for at få det frem så hurtigt som overhovedet muligt var lovforslaget færdigt på det tidspunkt, så derfor forstår jeg ikke rigtig denne bemærkning.

Men der er et par ordførere, der har været inde på, at man under amtscentralerne også skulle tænke på universitetscentrene. Jeg tror, det var hr. Chr. Christensen, der pegede på, at der jo netop står, at i det omfang det er muligt for universitetscentrene at gøre brug af amtscentralerne, så skal de selvfølgelig også gøre det. Det er helt i sin orden, og det vil jeg også gerne bakke op. Men i det øjeblik vi skulle udbygge vores amtscentraler på en sådan måde, at de skulle kunne tage alt, hvad der hører ind under universitetscentrene, så bliver det af et helt andet omfang end det, der er tale om på nuværende tidspunkt, det er helt andre ting, der så også skal inddrages i det. Så er der endelig også det at sige, at amtscentralerne jo er foreslået lagt ud i amtsregie, men sam-

[Undervisningsministeren.]

arbejdet, vil jeg gerne sige, skal vi have de steder, hvor vi har vores universitetscentre.

Så vil jeg gerne sige, at jeg er indstillet på i udvalget at være med til at diskutere lønproblemerne, som flere af ordførerne har peget på. Jeg er også indstillet på, at vi kan diskutere de forskellige tanker, der har været fremme med hensyn til konsulentordningen.

Jeg fik et spørgsmål fra hr. Elmholt gående ud på, hvad jeg vil gøre for at sikre retningslinjer, der indebærer, at man ikke griber ind over for det kommunale selvstyre. Dertil vil jeg blot sige, at selvfølgelig må der være nogle retningslinjer, der må være nogle rammer for arbejdet. Men det skal være så vide rammer, at man naturligvis ikke griber ind over for det kommunale selvstyre, der skal kunne udfolde sig inden for disse rammer.

Fru Gerda Møller spurgte om, hvor langt man var fremme i kulturministeriet med drøftelserne om biblioteksafgiften. Dertil må jeg sige, at på nuværende tidspunkt er man ikke nået til vejs ende med disse drøftelser i kulturministeriet angående biblioteksafgiften, men man arbejder med det. Nu ligger det jo altså også sådan, at loven skal først træde i kraft den 1. april 1976, så der er altså tid endnu, men man er opmærksom på det, og man arbejder med det.

Et par af ordførerne har været inde på problemet overlapping, og jeg var også selv inde på det i mit svar, sidste gang vi havde første behandling. Det er nok lidt svært at definere, hvad overlapping er, for overlapping er jo ikke, at der to steder findes et bestemt antal eksemplarer af den samme bog, for der kan jo være lige så god brug for dem, uanset om bøgerne findes det ene sted eller det andet sted, men selvfølgelig må vi være opmærksomme på dette. Det er ikke en overlapping, det er ikke en overadministration i det hele taget, vi skal have bygget op. Jeg mener tværtimod, at det, vi nu gør ved at lægge de fælleskommunale samlinger og skolecentralerne sammen, i allerhøjeste grad er en administrativ lettelse. Det er nu

også noget, som man allerede har gjort i praksis visse steder, og som vi nu altså ønsker man skal følge op hele vejen igennem.

Jeg skal slutte med til hr. Halvgaard at sige, at jeg har lidt svært ved at følge nogle af de tanker, der kom frem angående denne dobbeltadministration, der nu bliver bygget op. Som jeg sagde lige før, mener jeg tværtimod, at det er det, der bliver taget højde for her, men ellers skal jeg sige, som jeg vist også sagde, sidste gang vi havde første behandling, at jeg er indstillet på at hjælpe til i undervisningsudvalget, så vi hurtigt kan få disse lovforslag kørt igennem.

Når hr. Halvgaard siger, at begrundelsen for, at vi skulle have første behandling indtil fire gange, måtte være, at der var visse ømme punkter, så må jeg dertil bemærke, at jeg ikke tror, det har noget med ømme punkter at gøre. Der blev bl. a. udskrevet et valg, som bevirkede, at lovforslaget måtte fremsættes igen, og desuden havde vi i sidste samling begrundelsen med sammenhængen med folkebiblioteksloven, at de skulle gennemføres sådan nogenlunde i sammenhæng med hinanden, så det har altså ikke været ømme punkter, det har ikke været punkter, vi ikke har turdet tage fat på. Det har været ganske praktiske forhold, der har bevirket disse ting.

Kristine Helthberg (SF):

Jeg vil blot erindre om, at problemet med amtscentralerne som disse pædagogiske kraftcentre — jeg tror nok, jeg brugte dette udtryk i et par tidligere ordførertaler om denne sag — synes at have fået en fornyet betydning i en situation med en voldsomt stigende arbejdsløshed. Det forekommer mig netop, at amtscentralerne kan tjene som en slags hjælp og støtte til arbejdsformidlingskontorer o. lign., hvor folk henvender sig i en situation, hvor de netop har brug for råd, hjælp og vejledning.

Jeg ville være meget glad, hvis ministeren også ville tage disse tanker op til overvejelse, og beklager som sagt, at de ikke er kommet

[Kristine Heltberg.]

med i det foreliggende lovforslag. Jeg synes ikke rigtig, jeg fik nogen kommentar fra ministeren, og vil altså derfor bede om at høre ministerens mening om dette forslag, som man fra voksenunderviserens side lægger ret stor vægt på som supplement til amscentralernes øvrige virkefelt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udbygning af baneanlæggene for den storkøbenhavnske nærtrafik.

(Lovforslag nr. 7. Fremsat 3/10 74).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Knud Damgaard (S):

Siden vi sidst har beskæftiget os med storkøbenhavnske nærtrafik, er der truffet et par væsentlige beslutninger af trafikalt indhold. For det første etablering af Hovedstadsområdet Trafikselskab og for det andet væsentlige reduktioner ved indførelse af motorveje til Københavns city. Begge beslutninger stiller krav til DSB. Et vigtigt led i Hovedstadsområdet Trafikselskab er nemlig en hurtig udbygning af områdets S-baner. Det er simpelt hen forudsætningen for en rimelig koordination af busser og baner, både når det gælder anlæg, materielanskaffelser og den praktiske drift.

Den begrænsning af den individuelle trafik, som tilstræbes ved nedskæringen af motorvejene, stiller også krav om en hurtig udbygning af S-banenettet. Hvis vi vil være konsekvente, må vi give det bedste kollektive trafikmiddel den højeste prioritet, og S-banen er både det mest effektive, det bil-

ligste og det mest miljørigtige kollektive trafikmiddel, vi råder over.

Tilgodeser det nu her foreliggende forslag disse synspunkter? Jeg mener det ikke. Forslaget er desværre en fortsættelse af en traditionel springen fra det ene område til det andet med det resultat, at man ikke bliver færdig noget sted. Det kan minde mig om et godt gammelt jysk ord, som jeg er overbevist om at trafikministeren kender. Det er det, der siger, at søger man at gøre alle tilpas, gør man ingen tilpas. Trafikmæssigt betyder det, at i praksis kommer der en ophobning af halve og kvarte løsninger, som i enhver henseende er uhensigtsmæssige.

Hvad skal vi da gøre i stedet? Vi skal stræbe efter at nå mere og det helst hurtigere i løbet af de fem år, end det er angivet i forslaget. Hvorfor kun gå videre fra Tåstrup til Høje-Tåstrup? Alle ved, at udviklingen i Hedehusene nødvendiggør en hurtig udbygning af S-banen til det område. Hvorfor nok en gang dele det sidste stykke til Køge? Her har vi virkelig chancen for at få gjort et afsnit færdigt, sådan at vi kan vurdere virkningen af de trafikale midlers effektive samspil af betydning for vurderingen af udviklingen i et område. I begge tilfælde er der i givet fald kun tale om at indhente et meget stort efterslæb i trafikudviklingen. I Køge-området har man disponeret ud fra den opfattelse, at staten mente det alvorligt med den S-bane, og nu frygter man, at en ny udsættelse skal blive af så langvarig natur, at det vil være til alvorlig gene for udviklingen.

Man vil spørge: hvor får vi da pengene fra? Ja, dels sparer vi altså de motorveje, jeg har nævnt, og som må have været med i de gældende investeringsrammer, dels skrinlægges nu tunnelbanen for en årrække, og også herfra må midler kunne konverteres til brug for en hurtigere udbygning af S-banenettet. Skrinlægningen af tunnelbanen får mig til at bemærke, at vi måske skulle få samlet os sammen til at foretage en oprydning i de sager, der lovmæssigt ligger og samler støv, og som lejlighedsvis nager vor samvittighed, herunder også Lundtoftebanen.

Men der er altså grund til at få flere ting gjort færdig hurtigere, meget hurtigere. Det gælder også afsnittet fra Ballerup til Måløv. I det hele er det karakteristisk, at